

Minimální preventivní program rizikového chování

Předkladatel: Gymnázium Jiřího Ortena
Zpracovala: PaedDr. Jana Budajová
Termín realizace: šk. rok 2019–2020

Obsah programu

1. [Úvod](#)
2. [Charakteristika školy a její specifika](#)
3. [Analýza současného stavu](#)
4. [Garant programu a spolupracovníci](#)
5. [Cíle prevence na škole](#)
6. [Prevence – obsah a aktivity](#)
 - 6.1. [Aktivity pro žáky](#)
 - 6.1.1. [Volnočasové aktivity mimo vyučování](#)
 - 6.2. [Aktivity pro rodiče](#)
 - 6.3. [Přehled témat souvisejících s MPP v rámci jednotlivých předmětů](#)
7. [Časový harmonogram](#)
8. [Podklady v legislativě](#)
9. [Evaluace MPP ze školního roku 2016–2017](#)
10. [Seznam literatury](#)
11. [Odkazy na školní řád](#)
12. [Školní program proti šikanování](#)
 - 12.1. [Program proti šikaně](#)
 - 12.2. [Program proti kyberšikaně](#)
 - 12.3. [Schránka důvěry](#)
13. [Krizový plán](#)
14. [Adresář organizací](#)

1. Úvod

Základním principem primární prevence rizikového chování u žáků je výchova k předcházení a minimalizaci rizikových projevů chování, ke zdravému životnímu stylu, k rozvoji pozitivního sociálního chování a rozvoji psychosociálních dovedností a zvládnání zátěžových situací osobnosti. Jedná se o oblast zabývající se prevencí v oblastech uvedených s cílem zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech, nebo co nejvíce omezit škody působené jejich výskytem mezi žáky.

Minimální preventivní program školy je zpracován na základě Metodického pokynu k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-28), který do prevence rizikového chování zařazuje předcházení zejména následujícím rizikovým jevům: agrese, záškoláctví, šikana, kyberšikana, násilí, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie, vandalismus, závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling, rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, spektrum poruch příjmu potravy, negativní působení sekt a sexuální rizikové chování.

2. Charakteristika školy a její specifika

Typ školy: Gymnázium Jiřího Ortena je všeobecně vzdělávací škola poskytující střední vzdělání s maturitou ve dvou typech studijních oborů trvajících 4 roky nebo 8 let.

Rizikové faktory: chování žáků ve školních skupinách, poruchy příjmu potravin

Riziková místa: vnější okolí školy

3. Analýza současného stavu na škole

Kromě záškoláctví, poruch příjmu potravy a mírnějších projevů nadřazenosti se na škole neobjevují žádné nové problémy.

Počet žáků: 486

Počet tříd: 16

Počet učitelů: 37 + 1 asistent pedagoga

Konzultační hodiny

PaedDr. Jana Budajová (místnost 310)
– kariérový poradce, školní metodik prevence

čtvrtek 11.50 – 12.35

Mgr. Ilona Gembiczská (místnost 231)
– výchovný poradce

pondělí 10.00 – 10.45

pondělí 10.55 – 11.40

nebo dle dohody

4. Garant programu a spolupracovníci

- za koordinaci preventivních aktivit zodpovídá školní metodik prevence rizikového chování PaedDr. Jana Budajová (ŠMP)
- ŠMP spolupracuje s ostatními pedagogickými pracovníky školy, s odborníky a institucemi zabývajícími se problematikou rizikového chování žáků
- ŠMP seznamuje ředitele školy s aktualizovaným programem
- ředitel školy RNDr. Vladislav Slavíček je garantem MPP

5. Cíle prevence na škole

Základním cílem prevence rizikového chování na Gymnáziu Jiřího Ortena je:

- výchova žáků ke zdravému životnímu stylu s cílem zabránit výskytu rizikového chování v daných oblastech
- sociální a osobnostní rozvoj žáků i rozvoj jejich komunikačních dovedností
- osvojením umožnit žákům sebepoznání, posílení pozitivních vlastností a sebedůvěry, poznání druhých a respektování individuality svých vrstevníků
- vést žáky k odpovědnosti za vlastní chování a způsob života v míře, která je přiměřená jejich věku, zvyšováním odolnosti vůči sociálně nežádoucím jevům zajistit podnětné sociální klima ve škole, prostředí vzájemné komunikace mezi žáky a učiteli, předcházení vzniku jakékoliv formy rizikového chování

- nabídnout žákům seberealizaci ve volnočasových aktivitách školy a vést žáky ke zdravému životnímu stylu, formování a upevňování odpovědného postoje žáků za své zdraví

Předcházení rizikovému chování na škole slouží začlenění MPP do osnov a učebních plánů školního vzdělávacího programu školy, zapracováním do školního řádu a vnitřního řádu a řešením aktuálních problémů souvisejících s výskytem rizikového chování ve škole. MPP je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem preventivní práce, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy. Velmi důležitou oblastí je podpora smysluplného využívání volného času.

- zlepšit znalosti žáků v oblasti rizikového chování, posilovat jejich správné hodnoty a postoje
- zvyšovat sociální kompetence žáků, rozvíjet dovednosti zakotvené v ŠVP
- realizovat aktivity preventivního programu v rámci školních i volnočasových aktivit
- pravidelně navštěvovat a vyhledávat tematická divadelní a filmová představení, přednášky a besedy s odborníky, nabízet četbu knih a časopisů s danou tematikou
- nabídnout rodičům didaktické materiály a poradenskou činnost
- vytvořit funkční preventivní program školy
- získávat podporu a pochopení všech pedagogických pracovníků školy v otázce nutnosti prevence a její realizace
- zlepšovat komunikační a asertivní dovednosti, zlepšovat sebeovládání a nenásilné zvládání konfliktů
- zajistit žákům příjemné a podnětné prostředí, aby do školy chodili „rádi“
- zapojit organizace do preventivního programu školy
- usilovat nadále o dobré vztahy mezi školou a rodinou
- podporovat průběžné vzdělávání všech pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování
- snížit počet rizikového chování u žáků školy (záškoláctví, potírání projevů šikany, kyberšikany, nadřazenosti atd.)
- vytvořit právní vědomí, mravní a morální hodnoty, společenské normy
- udržet příznivé sociální klima – pocit důvěry, atmosféru pohody a klidu

6. Prevence – obsah a aktivity

6.1. Aktivity pro žáky

- přednášky a besedy (v rámci MPP, školy, spolupráce s PPP, se společností ACET, ÚP a dalšími organizacemi)
- výukové bloky – zaměřené na prevenci rizikového chování nebo týkající se zdravého způsobu života (realizace ŠMP, učitelé ZSV a odborných předmětů)
- volnočasové aktivity – sportovní, kulturní mimo vyučování
- sportovní akce – turistické, sportovní, lyžařské kurzy
- poradenská činnost – VP, ŠMP, ŘŠ
- kulturní akce – zájezdy do zahraničí, na výstavy, návštěvy kina, exkurze
- environmentální projekty
- akce pořádané žáky - peněžní sbírky (Světluška, Srdíčkový den, Rozum a cit), darování krve
- Community service
- maraton čtení aneb učitelé čtou knihy
- adaptační kurzy

6.1.1. Volnočasové aktivity mimo vyučování

garant	den/ hodina	náplň
L. Provaz	podle nabídky – 6 představení ročně	Klub mladého diváka – návštěva divadelních představení v Praze
H. Wiesnerová	pondělí 16.00 – 18.00	sportovní hry - basketbal
T. Suk	pátek 13.45 – 15.45	sportovní hry - volejbal
P. Němeček	pátek 13.45 – 15.45	gymnastika, futsal
M. Mann	pondělí 16.00 – 17.30	sportovní hry- kroužek lezení
H. Kořistková	středa a čtvrtek 16.00 – 17.30	sportovní hry- kroužek lezení
Z. Licek	pátek 14.30 – 16.00	Pěvecký sbor Gaudeamus
E. Moravcová	pátek 14.00 – 15.30	Mladý zdravotník – základy první pomoci, příprava na soutěž Mladých zdravotních hlídek

J. Černohorský	čtvrtek 16.00 – 17.30	fotokroužek
V. Kapitánová, J. Černohorský, R. Bartoníček, P. Němeček	úterý 16.00 – 17.30	přírodovědný kroužek
M. Kočenda	pátek 13.00 – 15.00	kroužek elektrotechnický
M. Peková, Š. Králová	čtvrtek 16.00 – 17.00	kroužek dramatický

6.2. Aktivity pro rodiče

- rodiče budou seznámeni s MPP prostřednictvím třídních učitelů na rodičovských schůzkách
- Dny otevřených dveří
- maturitní plesy
- metodická pomoc rodičům, jejichž dítě má problémy s návykovými látkami
- obecné informace o drogách
- informace rodičům i studentům o způsobu řešení přestupků, seznámení se sankcemi za porušení školního řádu
- spolupráce s rodiči, jejichž dítě má nějaký handicap
- informace o různých aktivitách žáků na webových stránkách školy

6.3. Přehled témat souvisejících s MPP v rámci jednotlivých předmětů

třída	předmět	téma
všechny třídy	tělesná výchova	zdravý životní styl
všechny třídy	IVT	kyberšikana
prima	ONV	šikana, kyberšikana, duševní a tělesné zdraví
sekunda	ONV	Multikulturní výchova, vztah k menšinám, k sociálně a zdravotně znevýhodněným
tercie	ONV	AIDS/HIV, antikoncepce, nebezpečné způsoby chování, návykové látky, závislost, domácí násilí
kvarta	ONV	alkoholismus, tabakismus, gamblerství, toxikomanie, rasismus, xenofobie

	FRJ	vandalizmus, agresivita a šikana
1. ročník, kvinta	BIO	vliv konopí a tabáku
	ZSV	sociální deviace-šikana, stalking, mobbing, bossing, domácí násilí, syndrom CAN
	ANJ	nezdravá výživa, závislost na Tv a PC, práce pro charitu
	DEJ	křesťanství-náboženská tolerance, multikulturalita
	LIT	Bible-náboženská tolerance
2. ročník, sexta	ZSV	člověk a společnost-majorita, minorita, rasismus, holocaust
	NEJ	kouření, deprese, vztahy
	ANJ	násilí, závislost na módních trendech, mobil, workoholizmus a jeho problémy
	DEJ	rasismus
	LIT	alkoholizmus, prostituce, kriminalita, homosexualita
3. ročník, septima	BIO	biologie člověka, vliv návykových látek
	CHE	alkohol, kvašení
	ZSV	intolerance, nacionalizmus, nacizmus, fašizmus, apartheid
	psychologie	duševní poruchy a závislosti
	SSV	člověk jako sociální bytost
	AJ konverzace	sport, zdravý životní styl
	ANJ	palčivé problémy světa-drogy, nezaměstnanost, kouření, generační problémy
	NJ konverzace	multikulturalizmus
	DEJ	antisemitizmus, genocida
4. ročník, oktáva	ZSV	etika, hodnotové žebříčky
	psychologie	sebepoznání, duševní hygiena

	SSV	extremizmus
	ANJ	problémy 21. století, násilí na stadionech, rozvodovost
	NJ konverzace	extremizmus
	LIT	alkoholizmus, drogová závislost, poruchy chování

7. Časový harmonogram

třída	měsíc	garant	aktivita
V1A	září	Bauer, Peková	adaptační kurz
C1A	září	Bauer, Krumphanzlová	adaptační kurz
C1B	září	Bauer, Suková	adaptační kurz
V5A	září	Bartoníček, Králová	environmentální projekt
V6A	září	Heřmánek, Bartoníček	výměnný pobyt se Slovinskem
výběr žáků, C2A	září	Heřmánek, Posselt	výměnný pobyt s Polskem
V6A, výběr žáků	září	Novotný, Králová	výměnný pobyt se SRN (Rathenow)
výběr žáků	září	Douša, Krumphanzlová	výměnný pobyt s USA
V4A	říjen	Budajová, Posselt	výměnný pobyt s SRN
ŠMP	říjen	Budajová	Pegagog v ohrožení
výběr žáků	říjen	Provaz, Rakušan	Munkova nadace
V7A, C3A,B	říjen	Krumphanzlová, Březinová, Svobodová, Douša	divadelní představení v angličtině
výběr žáků	říjen	Bartoníček	beseda
V6A, C2A,B	listopad	Gembická, Maňák, Culková, Štrůblová	Projekt - Terezín
V1A	listopad	Suková, Kopecký	Kybernetická bezpečnost
V7A, C3A,B V8A, C4A,B	listopad	Provaz	Beseda s Pavlem Žáčkem
všichni žáci	listopad	Peková, Králová	30. výročí sametové revoluce
C1B	listopad	Gembická	Skrytá nebezpečí internetu
všichni žáci	listopad		Listování
výběr žáků	listopad	vyučující ANJ	Angličtinář roku - soutěž

rodiče	listopad	vedení školy, Budajová	Den otevřených dveří
V8A, C4A,B	prosinec	Bartoníček, Rakušan, Gembická	PS PČR - exkurze
C1A, B	prosinec	Kopecký	Mediální výchova
výběr žáků	prosinec	Douša, Bartoň	Anglicky o cenu Munkovy nadace
výběr žáků	prosinec	Gembická, Maňák	Mladý Demosthénés - soutěž
žáci, učitelé, rodiče	prosinec	Bartoníček	Zlatá křída – sportovní utkání ve volejbale
všichni žáci	prosinec	pedagogové	vánoční projekt
V2A, V5A, C1A, C1B	leden	vyučující TV	lyžařský zájezd
výběr žáků	leden	Černohorský	Česká televize - exkurze
V1A	únor	Suková, Kopecký	Bezpečný internet
C3A, B, V7A	únor	Gembická, Maňák	Studentská Agora
výběr žáků			
C2 a C1 A, B			
V8A, C4A,B	únor	Budajová	Úřad práce - beseda
výběr žáků	březen	Krumphanzlová, Březinová	ČED - projekt
výběr žáků	březen	Tůmová, Štrůblová	výměnný pobyt s Francií
V4A	březen	Tvrdá	Kult těla, poruchy příjmu potravy
V8A, C4A, B	březen	Bartoň	Klub osobností GJO
V6A, výběr žáků	duben		
žáci V6A	duben	Bartoníček, Heřmánek	výměnný pobyt se Slovinskem
žáci V4A	duben		
V6A, C2A,B	duben	Rosická	finanční gramotnost
V5A	duben	Heřmánek	Sluníčkový den
V7A	květen	Novotný	výměnný pobyt s Rathenow
výběr žáků	květen	Heřmánek, Posselt	výměnný pobyt Jaworzno
V4A	červen	Budajová, Posselt	výměnný pobyt Hoyeswerda
V7A, C3A, C3B	červen	vyučující TV	turistický kurz
všichni žáci	červen	všichni vyučující	Týden s třídním učitelem

8. Podklady v legislativě

[Metodický pokyn](#)

[Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování](#)

[Výklad k novele Vyhláška 72](#)

[Výklad k novele Vyhláška 73](#)

[Výklad vyhlášky č. 147/ 2011 Sb. otázky a odpovědi](#)

[Novela školského zákona č. 472/ 2011 Sb.](#)

Zákony:

[561/2004 Sb.](#)

[49/2009 Sb.](#)

[Novela vyhlášky72/2005 Sb.](#)

[72/2005 Sb.](#)

[Novela vyhlášky73/2005 Sb.](#)

9. Evaluace MPP ze školního roku 2018–2019

Devadesát nadějí

Tak nějak by se stručně dal popsat týden adaptačních kurzů na GJO, který tento rok probíhal ve dnech 28. 8. – 2. 9. Adaptace je přizpůsobení nové situaci.

A vstup na gymnázium takovou situací určitě je. Abychom novým studentům pomohli, pořádáme už léta adaptační kurzy. Dnes skončil poslední. V programu byl fyzicky náročný

závod hovorově zvaný „Kyslík“, týmové hry i trocha výtvarné tvořivosti, velká terénní křížovka i recesní poezie. Zkoušeli jste někdy ve dvojici a poslepu sestavit lego? Jen najít ty prožluklé kostičky je oříšek. Víte, jak těžké je někoho něco naučit? Naši studenti si to vyzkoušeli. Třeba budou trochu lépe rozumět učitelům. Příkládám ještě několik ohlasů z večerního sedánku u kytary:

“ Už se pondělka nebojím.“

“ Je to fakt hustá škola, maj tu i hada.“

“ Jsem ráda, že jsem mohla poznat spolužáky.“

A proč jsem do záhlaví napsal tenhle název? Ve třech třídách je skoro 90 studentů. Všichni mají naději, všichni mají šanci, že jim ve třídě i ve škole bude dobře. Mají čistý stůl a mohou s odvahou hledět k obzoru. Přejme jim krásné středoškolské časy.

Ivan B a u e r

Kvinta v Jizerských horách

Pracovně – naučný pobyt kvinty v Jizerských horách.

Již podvanácté se kvinta našeho gymnázia vydala na chatu spolku Čmelák v Jizerských horách. Letos se tak stalo hned v prvním školním týdnu. Jako doprovod s námi jeli pan Bartoníček a náš nový třídní pan Heřmánek.

Celý pobyt na Mariánskohorských boudách by se dal popsat jako pracovně-vzdělávací. Hlavní náplní byla práce v lese, přesněji řečeno se jednalo o odvětvování kmenů, jejich vytahování z lesa, převoz k chalupě a jejich srovnání kolem ní. Tomu jsme věnovali celkem dva dny. Ačkoliv práce nebyla vůbec jednoduchá, pracovali jsme pilně a povedlo se nám

udělat více dřeva, než bylo původně plánováno. Tím jsme si vysloužili obrovskou pochvalu od členů Čmeláka.

Vzdělávání jsme vyhradili dvě odpoledne po práci a především středu, kdy jsme se vydali na výlet po Jizerkách. Během odpoledne jsme si povídali o historii jak Jizerských hor, tak i Sudet, které jsme probrali od prvního osídlení přes stále ožehavé téma odsun/vysídlení českých Němců až po to, jak může toto téma rozhodovat volby dnes. V půlce pobytu jsme vyrazili na výše zmíněný výlet, který měřil 27km a zabral nám celý den a prohlédli jsme si ty nejdůležitější a nejzajímavější místa. Začali jsme na Protržené přehradě na Bílé Desné. Tato přehrada se protrhla a následně zaplavila celé údolí do Desné před 102 lety. Při neštěstí zahynulo na šest desítek osob a celá událost byla velkou ránou pro celé okolí v době, kdy zuřila První světová válka. Naší další zastávkou byla osada Jizerka, o níž první písemná zmínka pochází již z roku 1539. Osada je známá především proto, že jsou zde pravidelně naměřovány velmi nízké teploty. Místní rekord je -42 stupňů celsia a je paradoxní, že zde nebyl naměřen absolutní český rekord. Po obědě jsme si prohlédli Rašeliniště Jizerky, které vzhledem k suchu, sužující letos Česko, připomínalo spíše louku, kde se tu a tam vyskytovala louže vody. Naše další kroky vedly na pomyslný zlatý hřeb dne, horu Jizera měřící 1122 metrů. Odkud byl skvělý výhled na okolí. Poslední zastávkou bylo rašeliniště Na Čihadle. Zde na informativní tabuli jsme mohli porovnat, jak vypadaly Jizerky ještě před 20-25 lety. Pohled na holé pláne byl opravdu smutný. Dnes je již všude vysazen smrk ani to však není konec. Snahou je, aby se druhová skladba lesů co možná nejvíce přiblížila době před zásahem člověka, tedy době, kdy v tamních lesích rostla pestrá škála druhů stromů. Povzbudivé je, že již dnes jsou místa, která tak vypadají.

Celý týden jsme si výborně užili, ať už šlo o výlet, práci v lese nebo společné večery trávené u naší velkolepé vaty. A večery byly vůbec kouzelné, tak skvostnou oblohu, kterou je možné spatřit z úpatí Mariánské hory, hned tak někde nenajdete. Vše je umocněno magickým tichem Jizerských hor, v kombinaci se starou chalupou má člověk na okamžik pocit, že se objevil někde na přelomu Století páry a století 20. Na závěr nezbývá než poděkovat za možnost strávit zde tento krásný týden a popřát letošním kvartánům, aby i oni za rok objevili kouzlo našich nejsevernějších hor.

Vojtěch Zvolský (V5A)

Dovolte mi, abych pod Vojtův článek napsal ještě pár slov pohledem učitele. Každý rok mám obavy, zda se studentům kvinty bude líbit tento netradičně strávený týden bez vymožeností moderní civilizace, učení se v přírodě a těžké práce v lese. Vždy jsem mile překvapen, že se

těch 5 dnů studentům líbí. Nezbývá mi, než poděkovat i letošním kvintánům za to, že odvedli svou práci, chovali se v mezích normy a třeba se i něčemu přiučili.

Roman Bartoníček

Bolest jménem „šikana“

V pátek 27. 9. 2018 do hudebny budovy Gymnázia Jiřího Ortena v Kutné Hoře dorazil Radek Pospíšil z organizace ACET, aby studentům primy přednášel o mezilidských vztazích, ať už v rodině, nebo mezi spolužáky. Během hodiny a půl byla probrána témata jako šikana, problémy se začleněním do kolektivu, základní a vyšší potřeby, potřeba lidského kontaktu a porozumění. Ke konci přednášky došlo i na krátké hry. Bylo vidět, že si besedu všichni užili a díky panu Pospíšilovi si z ní studenti i něco nového odnesli.

Miková

Beseda byla z větší části tvořená různými hrami, při kterých jsme si vyzkoušeli jaké to je, když se kolektiv rozhodne nějakého člověka zcela ignorovat, pokusili jsme se ve skupinkách dohodnout a zachránit zázračnou pilulkou nějakého člověka s nemocí Aids, dále jsme hráli hru, při které jsme si vyměňovali polštářky s lidmi, co s námi měli něco společného, a nakonec jsme hráli jednu hru, při které jsme hádali, co jsou druzí za element, což v mnoha případech dopadlo velice překvapivě. Beseda ale nebyla jen o hrách, a my se dozvěděli něco a pyramidě potřeb člověka, a co všechno se může stát, když je nějaká potřeba narušena. Mohu říci, že se mi beseda líbila.

Červenková

Beseda s panem Ing. Vladimírem Dlouhým

Beseda s Ing. Vladimírem Dlouhým o aktuálních otázkách současného světa.

Dne 17. 10. se v hudebně naší školy konala beseda s panem Vladimírem Dlouhým, českým politikem, ekonomem a prezidentem Hospodářské komory České republiky. Hlavním tématem byla ekonomická úroveň našeho státu. Pan Dlouhý podal toto téma laikovi velice blízkou formou, a proto nebylo i pro nezasvěceného do ekonomiky těžké udržet pozornost.

Beseda se měla nést formou diskuze, k té jsme se ale přes zajímavý výklad ani pořádně nedostali. Pan Dlouhý i přes vlastní slova, že politik dokáže mluvit tak dlouho, jak jen mu to někdo uloží, se do výkladu značně zabral. Ale nemůžeme se mu divit, když měl tak pozorné publikum. Nakonec padla také otázka, jaký je jeho postoj k zařazení ČR do Eurozóny. Tato otázka patří k stále častěji omílaným a dostalo se nám odpovědi, která nutí k zamyšlení: „Až bude Čech cítit stejnou sounáležitost s Irem jako s jiným Čechem, pak bude i Eurozóna řádně fungovat.”

Daniela Korečková

Zítřka to spustíme

V pátek 26.10. 2018 proběhla slavnostní premiéra následovaná dvěma úspěšnými reprízami divadelní hry Václava Havla Zítřka to spustíme.

Jímavý dokumentarizující text, vynikající výkony herců a skvělá atmosféra vytvořená vnímavým publikem, daly vzniknout neočekávaně silnému diváckému zážitku. Díky němu máme teď všichni den vzniku Československa spojený s osudy Aloise a Karly Rašínových.

Váš DramaTák

Veletrh cestovního ruchu

Veletrh cestovního ruchu je celoškolská akce, která všechny žáky, učitele, rodiče a širokou veřejnost v pátek 9. listopadu 2018 přenesla již tradičně popáté do cizích krajů ...

... a netradičně umožnila i zdánlivě nemožné cestování časem. Letošním tématem veletrhu byly totiž dávné civilizace. Jakmile se toto téma rozkřiklo po škole, panovalo jak nadšené vzrušení, tak i bolestné zděšení. Ledakdo by si mohl pomyslet, že pod letošním tématem veletrhu by se mohlo skrývat maximálně tak umožnění návštěvníků historickým proudem slov

o všech křížových výpravách nebo uspávající přednáškou o rychle se střídajících Přemyslovcích na trůnu. Všechny obavy odpůrců dějepisu se ale rozplynuly hned při rozlosování ve středu 3. října, které doplňovalo divadelní vystoupení žáků nižšího gymnázia a dramatického kroužku DramaTák. Každá třída se odhodlaně chopila své vylosované civilizace a přípravy se pomalu ale jistě daly do pohybu.

První na řadu přišla tvorba videoupoutávky neboli reklamy, jejichž prostřednictvím měla každá třída co nejlépe a co nejatraktivněji představit svoji vylosovanou dávnou civilizaci. Krátká dvouminutová videa byla od týdne před veletrhem promítána ve vestibulu školy. Také reklamní kampaň formou obrovských bannerů, plakátů a chytlavých sloganů rozlepených po škole dávala i těm největším pohodářům najevo, že teď už jde opravdu do tuhého.

Jako žákyně našeho gymnázia se musím přiznat, že tento rok jsem přímo žasla nad tím, jak se kreativité, nejen co se příprav veletrhu týče, ani zdaleka meze nekladou. Ve čtvrtek, poslední den před veletrhem, se ve škole začaly objevovat již hotové kulisy, ať už to byla kartonová stáda mongolských koní, velké časové osy, nebo třeba i čerstvě uřezané větve stromů, a až do pozdního odpoledne všichni opatrně instalovali své interiéry. Poslední malinkaté detaily, ozdobné štítky na pokrmech a make-up všech účinkujících byly rychle dodělány v pátek ráno a v 8:30 celá akce konečně propukla. V Japonsku si páni a dámy mohli při ochutnávce suši prohlédnout krásný japonský zdobený porcelán a zavěšené jukaty, v Řecku se pro změnu dozvěděli u filozofického orákula odpověď na otázku svých nejzazších tužeb. Kdo chtěl pokračovat ve vyzvídání, pokračoval k Vikingům za věstkyněmi a posléze do Číny za koláčky štěstí, lovci praktických, ale hlavně pravdivých informací raději zavítali do Arabské říše, kde se dozvěděli něco zajímavého o původu názvů hvězd u souhvězdí. Dobrodružné povahy spěchaly na pomoc otrokům do Egypta nebo se s odvahou škrábaly na horu Říp u kmene Slovanů, klidnější osobnosti radši vyzkoušely psaní na pergamen ve Franské říši či si nechaly udělat slušivé dočasné tetování hennou v Indii.

Návštěvníci se rovněž mohli těšit na bohatý doprovodný program organizovaný přímo třídami. Po chodbách pravidelně běhaly skupinky indiánů, v Ruském impériu bylo připraveno divadelní představení o rozmařilosti Kateřiny II. Veliké, v Římě se konaly gladiátorské zápasy a pro ty nejodvážnější byl připraven krvavý obětní rituál u starých Mayů. I letos bylo samozřejmě postaráno o plné gastronomické uspokojení všech vyhládlých žaludků, ze specialit mohl být ochutnán například slaný čaj v Mongolsku nebo baklava v Osmanské říši.

Bohatá a živá procházka historií byla nakonec zakončena vystoupením kapely „Zatím Anna“ složené z letošních maturantů a absolventů naší školy, která nám zazpívala známé

vypalovačky, jako je například píseň „Highway to Hell“ nebo „Hey Jude“. Úplně posledním bodem programu bylo vyhlášení výsledků a udělování cen. O nesmírně těžké hodnocení se postarala odborná porota hodnotící třídu dohromady v šesti kategoriích: nejlepší upoutávka, oblíbenost u veřejnosti a studentů, cena za originalitu, výtvarný počín, kulinářský zážitek a kulturní přínos. Absolutní výhru ve formě putovní sošky si odnesla třída V5A za ztvárnění Arabské říše a bude ji teď dva roky opatrovat – tedy dokud neproběhne další veletrh cestovního ruchu. Za všechny účastníky veletrhu, ať už přímo ty, co jej vytvářeli, nebo jenom za návštěvníky, mohu s čistým svědomím prohlásit, že letošní ročník byl více než zdařilý. A samozřejmě nelze nijak vyloučit možnost, že vedení školy do vestibulu ukrylo opravdický stroj času a my jsme si skutečně mohli projít dávné civilizace celého světa.

Anežka Špátová

Besedy s ACETem

V rámci programu školní prevence proběhly ve školním roce 2018/2019 programy společnosti ACET

Témata multimediálních a interaktivních programů: agrese a šikana, kyberšikana, kybergrooming, netolismus, mentální anorexie, bulimie, rasová nesnášenlivost, xenofobie

Zúčastněné třídy: V1A, V3A, V4A, C1A, C1B, C2A

Zatím realizované programy:

V1A – Bolest – nemoc jménem šikana

Program byl vybrán s ohledem na sžívání se nového kolektivu a z důvodu předchozích zkušeností některých žáků se šikanou, program splnil očekávání.

C1A, C1B – Skrytá nebezpečí internetu

Program by zaměřen na kyberšikana, netolismus, kybergrooming, upozornil studenty na možnosti zneužití osobních a citlivých údajů. Studenti ocenili zejména praktické příklady a užitečné rady ohledně bezpečného chování na internetu, kyberšikana pro ně není aktuálně takový problém, více je zajímalo, jak mohou chránit své soukromí a osobní údaje.

C2A – Rasismus a předsudky

Program byl zaměřen na vysvětlení základních pojmů - rasismus, xenofobie, rasová segregace a její kořeny; na hodnocení současné migrační krize, v závěru proběhla interaktivní skupinová hra na vnímání předsudků a xenofobie. Studenti hodnotili program pozitivně, spíše než rasismus proti romské menšině vnímají aktuálně problém migrační krize.

V3A – Kult těla

Program byl zaměřen na vliv médií a celebrit na psychiku mladistvých a na závislost mladých lidí na vzhledu. Program splnil očekávání, byl hodnocen pozitivně.

4. prosince jsme měli přednášku o poruchách příjmu potravy. Ve skupinách jsme vytvářeli naše ideály krásy a dozvěděli jsme se, jak to vidí naše třída. V prezentaci jsme se dozvěděli, jak se vyvíjel ideál krásy v průběhu času a hromadu dalších zajímavých informací. Nejvíce nás zaujalo, jak moc se fotky lidí upravují ve photoshopu tak, aby se přiblížili ideálu krásy, i když ve skutečnosti tak ideálně nevypadají. Přednášku jsme si užili a odnesli jsme si spoustu nových informací.

Vánoční koncert

Dne 20. 12. 2018 se na Gymnáziu Jiřího Ortena uskutečnil již 5. ročník Vánočního koncertu za charitativním účelem. Přátelé GJO přispěli svými penězi na nadaci Zdravotní klaun, která svou činností přináší úsměvy nemocným dětem a seniorům. Za darované peníze si návštěvníci odnesli keramické andělíčky ze školní keramické dílny, které vyrobili naši studenti. Večerem nás provázela Lea Cielecká a Jaroslav Valeš. Sbor si připravil nejen písně a koledy s vánoční tematikou, ale zaznělo zde také pár písní od Beatles a rovněž skladby instrumentální.

Atmosféra byla klidná a příjemná, koncert se velmi vydařil. Zakončen byl rautem, který připravily kuchařky naší školní jídelny. Doufám, že se příští rok sejdeme ve stejně hojném počtu a opět pomůžeme dobré věci. Děkujeme všem, kteří se podíleli na přípravě a také všem, kteří přišli, aby přispěli.

Beseda s HIV-pozitivním

V pondělí 29. dubna jsme měli možnost hovořit s někým, jemuž osud velké perspektivy již definitivně odepřel – s člověkem **HIV pozitivním**. Vyslechli jsme si příběh člověka, jež nás má varovat před ničivou lehkomyšlností a zároveň nám má ukázat, že ani nepřízeň osudu nemusí člověka zbavit jeho lidské důstojnosti.

„Je jen jedna riziková skupina,“ řekl host naší páteční besedy, „a tou je člověk.“ Jistěže všichni víme, že nemoc AIDS dávno po celém světě opustila tak zvané rizikové skupiny (gaye a narkomany) a zasáhla lidstvo jako celek. Ale takto pregnantně jsme to před besedou s panem Hornychem nejspíš vyjádřit nedokázali. On ten bonmot ale znamená mnohem víc, a když ho pochopíme, přestaneme AIDS vnímat jako něco, co se nás netýká, nebo dokonce zatracovat nositele viru HIV se slovy, že si za „to“ můžou sami. A právě k tomu směřuje celý náš cyklus Taky mezi námi – abychom si dokázali vytvořit racionální úsudek o jevech, o kterých se většinou uvažuje a mluví ukvapeně a povrchně.

Neobyčejně zajímavý životní příběh pana Hornycha zde přepisovat nebudu. Je znám z tisku a ono „navíc,“ co přineslo setkání s ním, stejně ve stručné zprávě nezachytím.

Shrnu zde tedy pouze hlavní závěr, který z besedy vyplynul. Když jsem v úvodu říkal, že chceme žáky vést k racionálnímu uvažování o rozporných a problematických věcech a jevech kolem nich, znamená to především, že je vedeme k tomu, aby nic nepřeceňovali, ale zároveň nic nepodceňovali.

Dozvěděli jsme se, že podávání současných léků může HIV pozitivním výrazně zkvalitnit a prodloužit život. Partner pana Hornycha žije s infekcí HIV již dvacet let, pan Hornych sám devět, aniž by byli výrazně zdravotně handicapováni. Je vidět, že po infekci HIV virem člověk nemusí nad životem zlomit hůl, nýbrž může dál žít, milovat, radovat se ze všeho, co mu život přinese, a dokonce pomáhat ostatním a být užitečný. Na druhou stranu by jistě nebylo na místě spoléhat na poměrně kvalitní lékařskou péči a podlehnout pocitu falešného bezpečí. Současný „dobrý“ zdravotní stav nositelům viru HIV nikdo nemůže dlouhodobě garantovat, jen problematicky by se naplňovaly jejich potřeby založit rodinu, touha mít a vychovat děti. Ručit nelze ani za dlouhodobě zcela bezplatnou zdravotní péči – ta stojí pro HIV pozitivní kolem jednoho miliónu ročně! Přejít nelze ani významné omezení sexuálního života. Nechráněný pohlavní styk si nemohou dovolit ani dva HIV pozitivní lidé, neboť tak zvaná reinfekce by jim mohla přinést značné zdravotní komplikace, nebo se jim stát dokonce osudnou. A určitě bychom našli mnoho dalších důvodů, proč se z důvodu nebezpečí AIDS vyhnout rizikovému chování, především užívání drog a nerozumnému pohlavnímu životu.

Financování zdravotní péče a naše pomoc HIV pozitivním je v zájmu nás všech. Už jen proto, že léčení lidé jsou výrazně méně infekční než lidé neléčení a riziko přenosu nákazy se tak za předpokladu dodržování všech známých zásad snižuje.

Součástí besedy byla rovněž prezentace o Domu světla, prezentace o nemoci AIDS, filmová animace o chování viru HIV v těle člověka a způsob jeho blokování podávanými léčivými a film o AIDS na Ukrajině.

Všem účastníkům minulé besedy na téma AIDS, konané v roce 2005, s politováním oznamujeme, že její lektor už není mezi námi, neboť před několika dny podlehl rakovině s diagnostikou AIDS.

10. Seznam literatury, DVD, VHS

autor	název	
MUDr. K. Nešpor	Jak překonat problém s hazardní hrou	kniha
	Jak přestat brát (drogy)	kniha
	Alkohol, drogy a vaše děti	kniha
	Středoškoláci o drogách, alkoholu, kouření a lepších věcech	kniha
	Fit 2001	kniha
MUDr. J. Presl	Drogová závislost	kniha
M. I. de Carli	Nechce se mi učit	kniha
M. Maloney, R. Krancová	O úzkosti a depresi	kniha
Z. Vojtíšek	Netradiční náboženství u nás	kniha
F. Schmeichel	Jako vzduch k dýchání	kniha
	Rasismus a nacionalismus v současném životě	kniha
	Prevence šikanování ve školách	
	Řekni drogám ne!	VHS
	Drogová závislost	VHS
	Peer program	VHS
	Opravdu víte všechno o AIDS?	VHS
	Olidských právech a toleranci	VHS
	Neslyšící	VHS
	Lékařská etika	VHS
	Sekty	VHS
	Jeden svět na školách - Synkopa imunity (AIDS)	DVD
	Jeden svět na školách - Dokumentární filmy o drogách	DVD
	Doma tady a teď (imigrace)	DVD
	Sociální spoty - Lidská práva, závislosti, rasismus, zaostřeno na ženy, děti v ohrožení, bezpečnost na silnici, ekologie, globální problémy	DVD

11. Odkazy na školní řád

Školní řád

Pravidla vzájemných vztahů mezi žáky a pedagogickými pracovníky ve vyučování jsou specifikována v Pravidlech hodnocení výsledků vzdělávání žáků a studentů, jež jsou součástí školního řádu – bod 8. Chování žáků.

12. Školní program proti šikanování

12. 1. Program proti šikaně

Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje naplňování zásad a cílů vzdělávání ve škole a školském zařízení.

Na rozdíl od jiných druhů násilí, se kterými se setkáváme ve školním prostředí, je šikana zvláště zákeřná, protože často zůstává dlouho skrytá. Tak i při relativně malé intenzitě šikany může u jejích obětí docházet k závažným psychickým traumatům s dlouhodobými následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu.

Vybrané části z metodického pokynu (Č.j. MŠMT-21149/2016)

- **Škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky.** V souladu se školským zákonem jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc.
- **Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:**
 - dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR.

- dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí.
- škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo.
- **Pedagogický pracovník**, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, **se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení**, případně překažení trestného činu.
- Nejúčinnějším způsobem, jak ochránit děti před šikanou, je vytvoření **školního programu proti šikanování**. Ten si tvoří každá škola sama a zahrnuje v sobě metody řešení a další opatření zaměřená přímo na nápravu šikanování. Předpokladem jeho fungování je dobrá všeobecná prevence rizikového chování ve škole. Ředitel školy se musí orientovat v metodice, organizaci a právní problematice šikanování, dále by měla mít škola má vyškoleného alespoň jednoho odborníka pro koordinaci a následně i pro řešení šikany (zpravidla školní metodik prevence).
- Školní program proti šikanování má 13 komponent (hlavních součástí).
- Škola má k dispozici pro zastavení násilí agresorů **běžná, ale i mimořádná nápravná opatření**:
 - napomenutí a důtka třídního učitele či ředitele školy,
 - podmíněné vyloučení a vyloučení ze školy (nelze použít v případě žáka, který plní povinnou školní docházku),
 - snížení známky z chování, převedení do jiné třídy,
 - individuální výchovný plán pro agresora apod.
- Doporučuje se dále **pracovat s agresorem, s obětí šikany i s celým třídním kolektivem**. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina či menšina) apod.
- V případech podezření nebo již prokazatelných projevů šikany, které nejsou bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně školního metodika prevence či výchovného poradce, je zcela na místě **obrátit se na ředitele příslušné školy nebo školského zařízení**.
- Pokud se však projeví nečinnost i ze strany ředitele a postup školy v řešení šikany je nedostatečný, je možné jednat v této záležitosti se zřizovatelem školy nebo podat

stížnost na školu České školní inspekci (dále jen „ČŠI“). Stížnost podaná písemně, osobně nebo v elektronické podobě se přijímá na všech pracovištích ČŠI.

Co to je šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání.

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízpusobovací konflikty nejsou vzácností!)

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.

- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Rodiče žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno i pozorovat strach.
- Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad.
- Zmínky o možné sebevraždě.
- Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma.

- Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma více než mělo ve zvyku.

Č.j. MŠMT-21149/2016

Postup školy v případě podezření na šikanu

- **Konfrontovat** svá pozorování nebo ohlášení s ostatními kolegy.
- **Oznámit** své podezření vedení školy, **konzultovat** další postup. Dohodnout se, kdo povede vyšetřování, popřípadně přizvat psychologa.
- Mezi čtyřma očima **vyslechnout** více nezaujatých **svědků** / spolužáků /. Vést **písemný záznam**, porovnávat, věnovat pozornost nesrovnalostem v časech a místech.
- **Spojit se s rodiči případné oběti**, konzultovat výskyt nepřímých znaků šikany. Požádat je o spolupráci.
- **Vyslechnout oběť** – citlivě, zcela diskrétně, zaručit bezpečnost a důvěrnost informací. Vše zapisovat nebo nahrávat.
- **Vedení rozhovoru s obětí šikany** (zpracováno podle Mgr. Jiřího Maléře)
 1. Přejde-li žák sám ohlásit ubližování, **nepoužívat** při rozhovoru slovo **šikana**.
 2. Pochválit ho za to, že našel odvahu přijít. Nepoužívat větu „Jsem ráda, že jsi přišel“, ale „To je dobře, že jsi za mnou přišel“.
 3. Nevím, jestli bych já tohle ve tvém věku dokázala (nenálepkovat, že je obětí)
 4. Není někdo ve tvé třídě, kdo prožívá něco podobného jako ty? (Dělat trochu nevědomého, nechápavého)
 5. Je tam někdo, komu je ubližováno a někdo kdo mu ubližuje?
 6. Kdo to tam dělá?
 7. Kdo to vlastně vymýšlí?
 8. Teprve potom zahájit výslech **co, kdy, kde, kdo, jak a proč?** Jak dlouho to trvá?
- **Vyslechnout agresory** – překvapit je rozhovorem mezi čtyřma očima, znemožnit domluvu výpovědí. Vytipovat nejslabší článek, dovest k přiznání či vzájemnému obviňování.
- Požádat vedení školy o **svolání výchovné komise** (vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel, psycholog). Ta posoudí na základě

shromážděných informací, zda se jedná o šikanu a jaký je stupeň závažnosti, navrhne další postup vůči obětem, agresorům i třídě jako celku. Konzultovat případné tresty.

- **Pozvat** individuálně k jednání **rodiče agresorů**, seznámit je se situací, sdělit jim navrhovaná opatření a požadat je o spolupráci. Pokud odmítají, **zvážit oznámení Policii ČR** – závisí na věku agresorů, na intenzitě a závažnosti šikany.
- **Rozebrat situaci se třídou**, prodiskutovat, vysvětlit nebezpečnost a důsledky šikany, oznámit potrestání viníků.
- Pokud se situace vyřeší pouze odchodem některých žáků, měl by **odejít agresor, a nikoli oběť**.
- **Postihnout agresora** v souladu se Školním řádem

Při řešení by se škola měla vyvarovat těchto nevhodných postupů:

- **přehlížení, bagatelizaci** agresivního nebo násilného chování
- odkazování na to, aby si **oběť** svoji situaci řešila **sama**, „postavila se jí“
- nucení žáků, aby **veřejně** řekli, co viděli nebo se veřejně ihned na místě omlouvali
- vedení **rozhovoru s žákem** o situaci **před ostatními žáky**, vedení rozhovorů žáků zapojených do šikany **společně**
- **nedostatečného vyhodnocení** závažnosti problému a z toho plynoucí volby neadekvátních postupů nebo nepřiměřeného trestu
- **emotivního řešení problému** (k řešení problému je třeba přistupovat věcně)
- **agresivního řešení problému** (např. násilím)
- příliš **autoritativního řešení** (např. zastrašováním nebo vyhrožováním), což může vést spíše ke zhoršení situace, případně ke skrytějším formám šikany, nebo i k jinému rizikovému jednání
- **předjímání recidivy útočnicka**
- řešení i méně závažného rizikového chování v součinnosti s policií (**zbytečná kriminalizace útočnicka**)
- automatického **obviňování oběti** (sekundární viktimizace)
- **vyhýbání** se problematickým aktivitám jako zdrojům budoucí šikany

Odpovědnost rodičů a komunikace školy s rodiči

(1) Rodičovská odpovědnost zahrnuje **povinnosti a práva rodičů**, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj. Rodiče mají **rozhodující úlohu ve výchově dítěte**. Rodiče pak mají být všestranně **příkladem svým dětem**, zejména pokud se jedná o způsob života a chování v rodině.

(2) Škola by měla hned na začátku školního roku **informovat rodiče o programu proti šikanování**.

(3) Když rodiče přijdou žádat o pomoc ohledně šikany svého dítěte, je nutné rodiče **v klidu vyslechnout, nechat vymluvit, nepoučovat, aktivně naslouchat**. Je potřeba se umět doptat na důležité informace. Podezření nebo tvrzení rodičů, že je jejich dítě šikanováno, se nesmí nikdy podcenit a je potřeba účinně a bezpečně situaci prošetřit

(4) Škola **nezve rodiče protagonistů šikany do školy**, když ještě šikana není vyšetřena. V praxi se vyskytuje **závažná chyba**, kdy si ředitelé pozvou najednou rodiče údajných obětí a údajných agresorů, podezřelé žáky, některé pedagogy a **vyšetřují situaci se všemi najednou, případně pořizují video nebo audio záznam**.

(5) **Rozhovor s rodiči oběti probíhá individuálně**. U počáteční šikany, která se dá vyšetřit během jednoho nebo dvou dnů, obvykle proběhne až po jejím vyšetření. Úkolem je **rodiče informovat o zjištěních a závěrech školy** a domluvit se na dalších opatřeních. Někdy je užitečné připravit rodiče oběti i na třídní schůzku, kde bude podána informace o řešení šikany.

(6) Vážnou **chybou je neinformování rodičů** o řešení šikany. Chybou je taktéž nepřipravená třídní schůzka a opakované řešení šikany s rodiči, což vede k eskalaci destruktivních procesů a negativních emocí.

(7) **Ve všech případech je potřeba informovat rodiče, že ve třídě byla šikana a škola ji řešila**. U počáteční šikany zpravidla stačí podat informaci na pravidelné schůzce, u pokročilé šikany je na místě svolat schůzku mimořádnou. Vždy je důležité, aby byl na schůzce přítomný školou pověřený a vyškolený pedagog pro prevenci a řešení šikany (případně i externí odborník).

(8) Rozhovory s rodiči, rozhovory s protagonisty šikany (oběťmi, svědky, agresory) jsou náročné. Určený pedagog pro prevenci a řešení šikany musí absolvovat alespoň základní výcvikový kurz – první pomoc při šikanování.

Výňatek z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MŠMT-21149/2016)

12.2. Program proti kyberšikaně

Co je to kyberšikana

Kyberšikanu definujeme jako **zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu.** Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určují její závažnost.

Předpona kyber – značí prostředí, ve kterém se šikana odehrává, tedy kybernetický svět počítačů, internetu a mobilních telefonů. Kyberšikana může samozřejmě probíhat i přes jiné technické komunikační prostředky, např. pagery, v české realitě jsou však v drtivé většině využívány právě výše zmíněné mobilní telefony a internet.

Projevy kyberšikany

- Pomlouvání, zastrašování, urážení, zesměšňování nebo jiné ztrapňování (prostřednictvím e-mailu, SMS zpráv, v chatu nebo diskuzích)
- Pořizování zvukových záznamů, videí či fotografií, jejich upravování a následné zveřejňování s cílem poškodit zachycenou osobu
- Vytváření internetových stránek, které urážejí, pomlouvají či ponižují konkrétní osobu

- Zneužívání cizího účtu
- Vydírání pomocí mobilu nebo internetu
- Obtěžování a pronásledování voláním, psáním zpráv nebo prozváněním
- Zveřejňování cizích tajemství s cílem poškodit oběť
- Vyloučení z virtuální komunity

Znaky kyberšikany

- Anonymita útočníků – přezdívka, neznámá e- mailová adresa,
- Nemožnost schovat se do bezpečí domova
- Původce bývá fyzicky, psychicky slabý jedinec, oběť kyberšikany, člověk, který má málo kamarádů, je na virtuálním světě závislý.
- Agresor je ve virtuálním světě schovaný a může se chovat jinak než by se choval v reálném světě – udává jiný věk, pohlaví, bydliště....
- Oběti kyberšikany jsou často uzavřené do sebe, nekomunikují s okolím, špatně se rozpoznává (u šikany vidíme modřiny, roztrhané oblečení...)

Č.j. MŠMT-21149/2016

Postup školy v případě podezření na kyberšikanu

- **Oznámit** své podezření vedení školy, **konzultovat** další postup. Dohodnout se, kdo povede vyšetřování, popřípadně přizvat psychologa.
- **Zajistit ochranu oběti** kontaktováním operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu atd.
- **Zajistit** dostupné **důkazy** s podporou IT kolegy, **vést písemný záznam**.
- **Vyslechnout oběť** - vyšetřit důkladně všechny souvislosti incidentu, spolupracovat s webovým prostředím, kde došlo ke kyberšikaně
- **Uchovat** veškeré **důkazy** kyberšikany (SMS zprávy, e-mailové zprávy, zprávy z chatu, uložte www stránky apod.). Na základě těchto důkazů může být zahájeno proti útočníkovi či útočníkům vyšetřování
- **Ukončit komunikaci** z pozice oběti, nekomunikovat s útočníkem, nevyhrožovat mu, nemstít se.

- **Vyslechnout agresory** – překvapit je rozhovorem mezi čtyřma očima, znemožnit domluvu výpovědí. Vytipovat nejslabší článek, dovest k přiznání či vzájemnému obviňování.
- **Informovat rodiče** oběti i agresora, nekonfrontovat oběť a agresora
- **Poučit rodiče** o tom, koho mohou (je vhodné) kontaktovat (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.). Některé případy kyberšikany nespadají do kompetence školy.
- **Postihnout agresora** v souladu se Školním řádem

Šikana zaměřená na učitele: jak ji předcházet a jak ji řešit

(1) **Šikana zaměřená na učitele** ze strany žáků musí být chápána jako **celostní** a multidimenzionální **problém**, který se **týká všech členů školy**. Neměla by být proto v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám. **Odpovědnost** za prevenci a řešení šikany **nese vedení školy, potažmo také zřizovatel**.

(2) Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k **narušení** jasně definovaných **rolí (učitel × žák) a žák/student** se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele.

(3) Šikana zaměřená na učitele se **nejčastěji odehrává ve škole** – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorech, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

(4) Je zapotřebí mít na paměti, že **šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog, který dobře zná svůj předmět**, ovládá třídní management a **má dobré pedagogické schopnosti**. Je zapotřebí, aby **škola vytvořila bezpečné prostředí** a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana učitele – uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy (krizový plán) k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

(5) **Specifika pro prevenci šikany zaměřené na učitele**

- **Prevence** stojí na celoškolském přístupu, který akcentuje dobré sociální klima, připouští riziko výskytu šikany učitele ve škole, otevřeně takové chování odmítá a realizuje prevenci případně intervenci, pokud k výskytu dojde

- **Vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu**, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonfliktní způsob řešení problémů.
- **Škola má jasně stanovený způsob**, jakým mají pedagogové podezření na šikanu své osoby nebo kolegy, nebo oznámení o šikaně podat, komu a jak s tím bude nakládáno.
- Pedagog nastavuje a uplatňuje **jasná pravidla ve třídě**; na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování a používá stanovené důsledky jejich nerespektování konzistentně; vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konzultaci; vyhýbá se konfrontačnímu tónu.
- **Pedagog posiluje zapojení žáků/studentů do výuky**, dává jim na výběr, činí úkoly a výuku pro žáky/studenty zajímavými, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků; jeho výklad a očekávání jsou pro žáky srozumitelné, odpovídají obtížnosti, kterou mohou zvládnout apod.
- Očekává úspěch u všech žáků a podporuje je, dává žákům zpětnou vazbu k tomu, co udělali dobře, staví na silných stránkách žáků.
- **Nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou**; při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost.
- **Všímá si změn** v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje.
- **Problémy neřeší sám**, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.

(6) Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele Dále je důležité respektovat tyto zásady:

- **Pedagog, který čelí šikaně** ze strany žáků, je v dané situaci v pozici **oběti**, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by **vyhledat pomoc ostatních**. Nelze očekávat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, vyřeší pedagog v pozici oběti sám. Proto je zapotřebí, aby tuto skutečnost škola neočekávala a nevyžadovala. Naopak je zapotřebí, aby **podporovala své pedagogy k vyhledání pomoci**, zajistila bezpečí pro pedagoga a řešila vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy.
- **Škola musí mít připravený krizový plán**, ve kterém bude specifikováno, jak se v situaci naplnění tohoto rizika zachová, jakou roli a možnosti řešení krizové situace má sám pedagog, jakou roli vedení školy, školní poradenské pracoviště apod. Plán rovněž zahrnuje pokyny pro zajištění bezpečí pro ohroženého pedagoga a žáky.

- V případě bezprostředního **ohrožení pedagoga žákem/žáky** se pedagog řídí krizovým plánem školy. Pokud je tento plán nedostatečný, zajistí si pedagog pro sebe bezpečí (odejde ze třídy, přivolá si pomoc apod.) a **požádá o spolupráci jiného kolegu nebo vedení školy** pro zajištění dohledu ve třídě, případně **izolaci agresora** a zajištění bezpečí pro ostatní žáky ve třídě vyžaduje-li to situace.
- Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Tento zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, **vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky stresu**, které se mohou objevit i později (např. problémy se spánkem, pozorností, úzkostí, zvýšená citlivost, nechut' k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.
- **Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky**. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
- Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí **škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě** (jedná se o program selektivní nebo indikované primární prevence, nikoli všeobecné prevence).
- **V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.**

Výňatek z Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MŠMT-21149/2016)

12.3. Schránka důvěry

Máš problém, o kterém se stydíš nebo bojíš otevřeně mluvit?

Něco tě tíží a nevíš si rady?

Potřebuješ pomoci a nemáš odvalu přijít osobně?

Máš pocit, že se ubližuje někomu jinému?

Postrádáš něco ve škole nebo jsi s něčím nespokojený/á?

Máš dobrý nápad a chceš ho nějakým způsobem realizovat?

Potřebuješ vyjádřit svůj názor nebo připomínku?

Svěř se se vším Schránce důvěry, která byla obnovena jednak v podobě schránky umístěné na stěně proti učebně č. 120 vedle nástěnné malby, jednak v podobě elektronické na školním kiosku.

Schránku důvěry můžeš využívat v případě potřeby řešit vlastní osobní či studijní problémy, případně upozornit na vážné osobní nesnáze spolužáků, o nichž se domníváš, že sami nemají odvahu je nahlásit, nebo na náznaky šikany, jež ve svém okolí zaznamenáš.

Do pevné schránky můžeš vhazovat své vzkazy, do elektronické schránky zaznamenáš svou zprávu dle instrukcí umístěných na kiosku.

Obracet se přirozeně i nadále můžeš přímo na obě výchovné poradkyně nebo na vedení školy.

1. Krizový plán

Přehled činností v krizovém plánu			
situace	kdo řeší	jak řeší	pomoc
záškoláctví	TU, VP, VŠ	analyzovat, oznámit, zapsat	PPP, OSPOD, MÚ, rodiče
návykové látky alkohol	TU, MP, VŠ	zajistit, překazit, oznámit, zapsat	PPP, PČR, rodiče, OSPOD
poruchy příjmu potravy, hráčství	TU, VP, MP	diagnostikovat, oznámit, zapsat	pediatr, rodiče,
šikana kyberšikana	TU, MP, VŠ	zabránit, oznámit, zapsat	PPP, PČR, rodiče
extremismus rasismus	VŠ, MP	analyzovat, oznámit, zapsat	PČR, rodiče
vandalismus krádeže	TU, VP, VŠ	zabránit, oznámit, zapsat	rodiče, PČR

Všechny události dokumentuje výchovný poradce a metodik prevence.

ŠIKANA

počáteční běžné projevy šikany

oznámit TU, VP, MP a vedení školy

hovořit s informátory a oběťmi, provést zápis

nalézt vhodné svědky, hovořit s nimi, provést zápis

zabránit dalším projevům, ochránit oběti

postupovat viz Šikana v MPP

pokročilá šikana, projevy skupinového násilí

okamžitě vyhodnotit situaci, zastavit skupinové násilí

ochránit oběti, popř. přivolat pomoc lékaře

informovat vedení školy, postupovat viz Šikana v MPP

oznámit a spolupracovat s PČR

Podrobnosti Č.j.
22294/ 2013 - 1,
přílohy č. 6

KYBERŠIKANA

zmapovat konkrétní případ

oznámít TU, VP, MP

spolupracovat s IT odborníkem

zajistit dostupné důkazy
s podporou IT kolegy

zabránit dalším projevům,
ochránit oběti

provést zápis

informovat vedení školy,
rodiče

spolupracovat s IT expertem,
PPP, rodiči, popř. PČR

navrhnout sankce v souladu
se Školním řádem

další opatření - postupovat
viz Kyberšikana v MPP

Podrobnosti Č.j.
22294/ 2013 - 1,
přílohy č. 7

NÁVYKOVÉ LÁTKY

podezření na požití OPL

neanalyzovat, zabavit OPL,
izolovat žáka od ostatních

uvědomit vedení školy, TU, MP,
provést zápis

uvědomit rodiče, popř. přivolat
lékaře

spolupracovat s PPP, rodiči,
popř. s PČR

navrhnout sankce v souladu
se Školním řádem

Podrobnosti Č.j.
21291/ 2010 - 1,
příloha č. 1

ALKOHOL

podezření na požití alkoholu

neanalyzovat, izolovat žáka od
ostatních, popř. zabavit zdroj

uvědomit vedení školy, TU, MP,
provést zápis

uvědomit rodiče, popř. přivolat
lékaře

spolupracovat s rodiči, PPP,
OSPOD

Podrobnosti Č.j.
21291/ 2010 - 1,
příloha č. 4

ZÁŠKOLÁCTVÍ

analyzovat příčiny zameškaných hodin

spolupracovat s výchovným poradcem

oznámit vedení školy, popř. OSPOD

informovat rodiče, provést zápis

stanovit pravidla a jejich dodržování

komunikovat s rodiči a třídním učitelem

navrhnout sankce v souladu se Školním řádem

Podrobnosti Č.j.
21291/ 2010 - 1,
příloha č. 11

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY

diagnostika - výrazný úbytek váhy, zvracení, sebepoškozování

oznámit TU, MP, provést zápis

uvědomit rodiče, popř. pediatra

zprostředkovat odbornou pomoc

spolupracovat s rodiči, popř. s odborníkem

sledovat jedince, získávat informace i od spolužáků

Podrobnosti Č.j.
21291/ 2010 - 1,
příloha č. 3

HAZARDNÍ HRÁČSTVÍ

diagnostika - záškoláctví, změny nálad, zhoršení prospěchu

oznámit vedení školy, TU, MP, IT pracovníku, provést zápis

uvědomit rodiče, popř. pediatra

zprostředkovat odbornou pomoc, spolupracovat s rodiči

sledovat jedince, získávat informace i od spolužáků

Podrobnosti Č.j.
21291/ 2017 - 1,
příloha č. 21

EXTREMIZMUS

projevy žáka ve třídě

okamžitě zasáhnout

uvědomit TU, MP, vedení školy,
provést zápis

informovat rodiče při
opakovaných projevech

navrhnout sankce v souladu
se Školním řádem

RASIZMUS

závažné násilné činy

postupovat viz Šikana v MPP

informovat vedení školy, MP,
provést zápis

informovat PČR

navrhnout sankce v souladu
se Školním řádem

Podrobnosti Č.j.
21291/ 2010 - 1,
příloha č. 9

VANDALIZMUS

velká nebo opravitelná škoda

oznámit vedení školy, TU, VP,
uvědomit rodiče

provést záznam o škodě,
popř. pořídit fotodokumentaci

vyžadovat náhradu škody nebo
opravu

není-li provedeno, dle závažnosti
informovat PČR

navrhnout sankce v souladu
se Školním řádem

KRÁDEŽE

oznámit vedení školy, VP, MP a TU

analyzovat příčiny, provést zápis

uvědomit rodiče
poškozeného i zloděje

vyžadovat náhradu škody,
postupovat viz vandalismus

navrhnout sankce v souladu
se Školním řádem

Podrobnosti Č.j.
21291/ 2010 - 1,
přílohy č. 10 a 12

2. Adresář organizací

název organizace	jméno odborníka	kontakt
vedoucí odboru ŠMS	Mgr. R. Coufal	257 280 292 coufal@kr-s.cz
krajský koordinátor prevence	Ing. P. Hemerková	257 280 757 hemerkova@kr-s.cz
Systém výkaznictví	Bc. R. Petrenko	774 089 189
PPP Kutná Hora	PhDr. S. Blahová PhDr. M. Skalníková	731 417 146
PPP Kolín	Mgr. V. Nedbalová	321 722 116 731 581 323
OSPOD Kutná Hora	Š. Zittová	327 710 285
PIS Kutná Hora	D. Votroubek	974 875 207
Linka důvěry Kutná Hora		327 511 111
SVP Kolín	Mgr. J. Čuchal	777 738 793
Úřad práce	Bc. M. Přecechtělová	327 514 013
Prostor Kolín		321 621 675 774 650 030
ACET	A.Štěpánovský R. Pospíšil	728 328 924 602 458 184
Psycholog	Mgr. D. Štrobl	777 202 923
Rodinné centrum Havlíčkův Brod	MUDr. M. Radosová	569 429 245
PPK Praha	PaedDr. Z. Kašparová	257 217 365
Charita Kutná Hora	Bc. M. Macková	731 598 876

Seznam nízkoprahových a ambulantních zařízení poskytujících sekundární a terciální prevenci v oblasti závislostí

Středisko pro mládež a rodinnou terapii

Apolinářská 4A, Praha 2
telefon **224 911 364**
dr. Vodňanská
pozn.: placené služby
detox
klienti od 6 let

Prev – centrum

Na Folimance 13 a 15, Praha 2
telefon **222 561 821**
dr. Skalík
pozn.: zejména klienti ve věku 6. - 9. třídy ZŠ až SŠ
vzdělávání v oblasti primární prevence
www.prevcentrum.cz

Rodinná poradna pro problémové uživatele drog

Vratislavova 11, Praha 2
telefon **224 235 597**
MUDr. Frouzová
pozn.: děti od 14 let
placené služby

ESET

Hektorova 805, Praha 4
telefon **279 227 718**
pozn.: rodinná terapie
skupina pro rodiče
letní psychoterapeutické pobyty rodičů s dětmi
klienti spíše od 15 let

Středisko výchovně-léčebné péče Triangl

Thomayerova nemocnice, Praha 4
telefon **261 084 011**
pozn.: klienti od 6 do 15 let
vzdělávání pedagogů, informační servis

Externí organizace

<http://www.stredocech.cz/documents/20875/62757/Extern%C3%AD%20organizace.xls/ee2175d8-d8ed-4be7-bbed-d386865fb331>

